

Har kapitalismen lyckats i Latinamerika?

Den lyckade kapitalismen? Hur ser det ut i Latinamerika?

En del hävdar att socialismen är misslyckad, att den skapar hunger och fattigdom. Det är vad den ensidiga diskursen säger och det är en uppfattning som trängt in miljontals människor som tror att kapitalismen är den bästa vägen. Enligt dem är kapitalismen framgångsrik.

Men fakta visar på motsatsen. Mer än 95 procent av världens länder är kapitalistiska och mänskligheten plågas av hunger, fattigdom och misär trots allt som produceras. Mellan 1800 och 2016 har produktionen per capita ökat med 1 234 procent (enligt Maddison Project Database 2020). Det vill säga att under de två århundradena av kapitalism har produktionen ökat mer än befolkningen. Trots det går 2,3 miljarder människor hungriga varje dag. Sex miljoner dör varje år av hunger. De som framförallt lever under dessa miserabla förhållanden är arbetarklassen, de avlönade. Och är det inte arbetarklassen som ger värde och ökar produktionen med sin arbetskraft?

Den huvudsakliga och avgörande orsaken till fattigdomen i världen är ojämlikheten. Det är alltså inte så att det produceras för lite, än mindre är det sant som det illvilliga och manipulerande talet påstår att den fattige är fattig för att han inte är produktiv, eller för att han är lat eller slösaktig. Problemet är den ojämlika fördelningen av produktionen, som under kapitalismen koncentreras i några få fickor, nämligen i kapitalistklassens fickor, och bara lämnar smulor att fördelas bland den stora majoriteten. Den majoriteten som består av arbetarklassen och är de verkliga producenterna. Enligt den brittiska organisationen Oxfam så lade 1 procent av världens befolkning beslag på 80 procent av allt som producerades 2018. De övriga 99 procenten fick dela på resterande 20 procent. [För USA är motsvarande siffra att 1 procent tar 90 procent].

I Latinamerika är alla länder, med undantag av Kuba, kapitalistiska. I dessa länder finns hunger, fattigdom och Latinamerika är regionen med störst fattigdom och störst ojämlikhet. 2016 sa Alicia Bárcenas från Ekonomiska Kommissionen för Latinamerika och Karibien, Cepal (Comisión Económica para América Latina y el Caribe): 'Latinamerika fortsätter att vara den mest ojämlika regionen i världen. 2014 lade de rikaste 10 procenten beslag på 71 procent av regionens rikedomar. Enligt Oxfams beräkningar kommer, om tendensen fortsätter som hittills, den rikaste en procenten inom sex år lägga beslag på mer tillgångar än de övriga 99 procenten.' [Vilket alltså redan är fallet i USA].

Under pandemin har det visat sig att prognoserna räknat fel. 2020 ökade antalet mångmiljonärer i dollar med 41 procent. De 76 mångmiljardärerna (personer med förmögenheter på mer än 1 000 miljoner dollar) ökade till 107 stycken. Deras ackumulerade förmögenhet ökade med 61 procent från 284 miljarder dollar till 480 miljarder dollar på ett år. Länderna med flest mångmiljonärer i Latinamerika är Brasilien 66, Mexiko 14, Chile 9, Peru 6, Colombia 5 och Argentina 5 enligt BBC News Mundo i juli 2021.

Att känna till var och hur dessa ojämlikheter uppstått är grundläggande. Distributionen av det producerade konkretiseras i själva den sociala processen och det är då som produktionen fördelas mellan arbetare och kapitalägarna. Det som var och en tilldelas beror på lönen. Om den höjs är vinsten för kapitalägaren lägre och tvärtom. Denna fördelning mäts och publiceras av alla världens länder enligt regler uppställda av FMI, Internationella Valutafonden. Man känner till den faktiska fördelningen av intäkterna och för detta används två kategorier: 1. Löner till anställda 2. Bruttoöverskottet av exploateringen. (Precis som det står: FMI, som är långt ifrån marxistiskt, refererar till vinsten som 'exploatering?'). Med andra ord, om betalningen till de avlönade är mindre ökar exploateringen (vinsten blir större).

I Latinamerika och Karibien har produktionen i genomsnitt fördelats enligt följande: för varje 100 dollar som produceras i varuvärde går 37 till löner och 52 till vinster/ exploatering. Skillnaden på 11 dollar går till skatter och investeringar (Alarco Germán, 'Ciclos distributivos y crecimiento económico en América Latina. 1950-2014?'). Till det ska läggas att i genomsnitt så går det minst 10 avlönade på varje kapitalist. Följaktligen delas de 37 dollar som går till löner mellan 10 gånger fler personer än de 52 som går till vinster.

Ju större ojämlikhet desto större fattigdom, hunger och misär. Enligt Cepal 2020 levde 34 av 100 människor i fattigdom i Latinamerika och Karibien. Det innebär att lönerna inte räcker till en baskorg av de mest grundläggande varorna. Av dessa 34 lever 13 i extrem fattigdom. Det innebär att deras inkomster varken räcker till basvaror eller till livsmedel. Vi pratar om 209 miljoner fattiga 2020, vilket är 22 miljoner fler än 2019. 78 miljoner lever i extrem fattigdom, vilket är 8 miljoner fler än 2019.

Hunger är ett tecken på fattigdom liksom att inte kunna leva på sina inkomster. Också dödlighet av orsaker som kan förebyggas, analfabetism och trångboddhet. Enligt Cepal ökade 'livsmedelsosäkerheten' 2020 och berörde 40 procent av befolkningen i regionen, dvs. 249 miljoner människor som inte har regelbunden, eller tillräcklig tillgång till mat. Siffran 2019 var 33,8 procent.

Samtidigt i detta kapitalistiska system som dominerar, kastas 220 miljoner ton livsmedel varje år, vilket är 11,6 procent av de livsmedel som produceras. Det utgör ett värde på 150 miljarder dollar (FAO, 'El Estado de la Alimentación y la Agricultura de 2019?').

Medan multimiljonärernas rikedomar i regionen ökade med 61 procent föll produktionen med 6,8 procent. Alltså kakan som ska fördelas är mindre då det tillverkas är mindre. De rika blev rikare och de fattiga fattigare då kakan delades ännu mer ojämlikt än tidigare: det som avsattes till löner blev proportionellt sett mycket mindre och det som avsattes till exploatering/ vinster (för att använda IMF:s terminologi) mycket större. Är då inte fattigdomen, hungern och misären en konsekvens av den ojämlika fördelningen av det som produceras?

Att minska fattigdomen är en viktig kampuppgift, visst är det, liksom kampen mot hunger och nöd. Men problemen löses inte av en politik som fokuserar på de extremt fattiga, det handlar inte om punktinsatser eller matpaket i nyliberal stil. Problemet går djupare än så. Det handlar om rättvisa i fördelningen av produktionen i själva den sociala processen av arbetet. Det handlar om att minska klyftan mellan lön och exploatering/ vinst. Det kan bara åstadkommas med högre löner för att hindra att bourgeoisien otillbörligt tillskansar sig värdet av arbetet som utförs av arbetarna, vilka är de som till syvende och sist tillför ekonomin värde, oavsett vad som tillverkas.

Pasqualina Curcio, Cubadebate 211025

[Nuestra América: La más desigual](#)

SLUTSPURT I KANYLKAMPANJEN ?

?1 MILJON KANYLER TILL KUBA!?

HJÄLP TILL ATT NÅ MÅLET FÖRE NYÅR! BARA 40 000 KVAR!

Kampanjen "en miljon kanyler till Kuba!?", är ett stöd till Kubas vaccinationsarbete i, och utanför, Kuba.

Kubas vaccination av sin befolkning är ett slag mot USA:s förlamande blockad som försöker tvinga kubanerna ner på knä genom svält och desperation.

GE ETT BIDRAG! Pg 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

Ta ett steg till och bli en del av solidaritetsrörelsen!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0